

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
**«ТЕНДЕНЦІЇ РЕФОРМУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
В УКРАЇНІ І ЗАРУБІЖЖІ»**

Навчально-методичний посібник для аспірантів

спеціальності	011 Освітні, педагогічні науки
рівня вищої освіти	третього (доктор філософії)
форми здобуття освіти	денної, заочної

Силабус навчальної дисципліни «Тенденції реформування вищої освіти в Україні і зарубіжжі»: навч.-метод. посіб. для аспірантів спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки / Уклад: Волярська О. С. Київ: КНЛУ, 2022, 39 с.

У навчально-методичному посібнику викладено основний зміст лекційних і семінарсько-практичних занять з тенденцій реформування вищої освіти в Україні і зарубіжжі, подано перелік тем модульної контрольної роботи відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації освітнього процесу. До кожної теми пропонуються практичні завдання різного рівня складності, зокрема для самостійного опрацювання, список рекомендованої літератури. Викладено вимоги до заліку, критерії оцінювання знань, умінь аспірантів.

Укладач: Волярська О. С., доктор педагогічних наук, доцент

Рецензенти: Матвієнко О. В., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, методики викладання іноземних мов та інформаційно-комунікаційних технологій Київського національного лінгвістичного університету.

Аніщенко О. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу андрагогіки Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України.

ПЕРЕДМОВА

Навчальна дисципліна «Тенденції реформування вищої освіти в Україні і зарубіжжі» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта. У системі гуманітарної підготовки майбутніх фахівців відповідно до стандарту вищої освіти за спеціальністю 01 Освіта для третього (доктор філософії) рівня вищої освіти дисципліна покликана сприяти оволодінню аспірантами теоретичними основами реформування вищої освіти в Україні і зарубіжжі, розвивати в них професійну компетентність, навчити управляти освітніми процесами.

Передумовою для вивчення навчальної дисципліни є опанування курсів «Філософія», «Порівняльна педагогіка», «Педагогіка», «Психологія особистості» знання теоретичних основ філософії, осмислення на цій основі проблем реформування вищої освіти в Україні і зарубіжжі; знання основних категорій і понять цілісної системи вищої освіти в Україні; знання законодавчого забезпечення вищої освіти.

У свою чергу, опанування зазначених вище дисциплін і курсу «Тенденції реформування вищої освіти в Україні і зарубіжжі» є основою для вивчення курсу «Теоретико-методологічні основи професійної освіти».

Призначення навчальної дисципліни. Дисципліна «Тенденції реформування вищої освіти в Україні і зарубіжжі» зорієнтована на особистісний і педагогічний досвід аспіранта, його індивідуальні запити; є гнучкою за змістом; відповідає андрагогічним принципам навчання; забезпечує оволодіння аспірантами вміннями узагальнювати світові тенденції розвитку вищої освіти, порівнювати специфіку функціонування зарубіжних і вітчизняних установ формальної і неформальної освіти; застосуванню знань законодавства та державних освітніх стандартів України в процесі виявлення перспектив розвитку системи освіти України. У результаті вивчення дисципліни «Тенденції реформування вищої освіти в Україні і зарубіжжі» аспіранти повинні вміти: використовувати в професійній діяльності знання про

реформи вищої освіти в провідних країнах світу, володіти прогностичними методами оновлення системи вищої освіти, психолого-педагогічними методами організації освітнього середовища з використанням зарубіжного досвіду організації вищої освіти.

Мета і завдання вивчення дисципліни. Мета вивчення навчальної дисципліни «Тенденції реформування вищої освіти в Україні і зарубіжжі»: сприяти розвитку у майбутніх докторів філософії аксіологічних орієнтацій, професійно-наукової, мовно-комунікативної, інформаційної, методологічної культури наукового пошуку, технологічних здатностей, критичного мислення для професійної комунікації, науково-професійної і викладацької діяльності; формуванню міжкультурної компетентності, умінь і навичок узагальнювати, порівнювати зарубіжний і вітчизняний досвід з організації вищої освіти; вихованню професійних і особистісних якостей аспіранта, необхідних для здійснення науково-дослідної та викладацької діяльності в умовах українського й світового освітнього простору. Курс сприяє усвідомленню аспірантами тенденцій реформування світової вищої освіти в контексті глобалізації і стану світового ринку праці, генеруванню нових ідей, поваги до мультикультурності; застосуванню знань законодавства та державних освітніх стандартів України в процесі виявлення перспектив розвитку української вищої освіти.

У процесі засвоєння навчальної дисципліни «Тенденції реформування вищої освіти в Україні і зарубіжжі» у аспірантів формуються як загальні так і фахові компетентності.

Загальні компетентності:

- здатність до осмислення філософсько-світоглядних засад, сучасних тенденцій, напрямків і закономірностей розвитку вітчизняної науки в умовах глобалізації й інтернаціоналізації;

- здатність до наукового пізнання, застосування здобутих знань у практичній діяльності на засадах загальної та спеціальної методології;

- здатність ініціювати, організовувати та проводити комплексні теоретичні та експериментальні дослідження в галузі науково-дослідницької та інноваційної діяльності, які приводять до отримання нових знань;

- здатність до наукової комунікації, міжнародного співробітництва, відстоювання власних наукових поглядів українською та іноземними мовами;

- здатність використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у процесі спілкування, обміні інформацією, зборі, аналізі, обробці, інтерпретації даних та представленні результатів дослідження;

- здатність до публічного представлення і захисту наукових результатів, публічного виступу на вітчизняних та міжнародних наукових форумах, конференціях і семінарах;

- здатність працювати в міжнародному науковому просторі, розробляти та управляти науковими проектами.

Фахові компетентності:

- здатність аналізувати власну професійно-методичну діяльність, здійснювати методичну рефлексію, узагальнювати позитивний досвід колег;

- здатність до удосконалення педагогічної майстерності, педагогічної техніки, професійних вмінь майбутніх учених, викладачів вищої школи; оцінювання наукових проектів в галузі освіти.

Характеристика і зміст навчальної дисципліни. Дисципліна «Тенденції реформування вищої освіти в Україні і зарубіжжі» викладається у II семестрі та розкривається у одному організаційному модулі і трьох змістових модулях. У першому змістовному модулі дається уявлення про тенденції реформування вищої освіти в зарубіжних країнах; проаналізовано вищу освіту у контексті світового ринку праці, визначено інтеграційні процеси у вищій освіті; визначено основні напрями функціонування й оновлення вищої освіти в Європейських країнах, в США й Великобританії; надано світовий досвід запровадження відкритих систем вищої освіти; обґрунтовано зарубіжні тенденції навчання впродовж життя (формальна і неформальна освіта); висвітлено діяльність світових організацій в галузі неперервної освіти,

діяльність Інституту навчання впродовж життя ЮНЕСКО, стратегії навчання впродовж життя.

У другому змістовному модулі розглядаються тенденції реформування вищої освіти в Україні: встановлено сучасний стан і тенденції розвитку вищої освіти в Україні у XXI столітті; розглянуто інноваційний розвиток національної вищої освіти в умовах інтеграції до європейського освітнього простору; виокремлено стратегічні напрями формування дослідницьких університетів світового рівня в Україні.

У третьому змістовному модулі дається уявлення про національні стратегії оновлення та розвитку вищої університетської освіти: виокремлено національні стратегії забезпечення глобальної конкурентоспроможності вищої освіти; висвітлено особливості національної моделі розвитку університетів Німеччини; проаналізовано трансформацію університетської освіти Франції; визначено й обґрунтовано стратегію американських дослідницьких університетів світового класу; узагальнено стратегії формування університетів світового рівня Китаю.

У пропонованому посібнику відповідно до вимог кредитно-модульної організації освітнього процесу подається тематичний план дисципліни «Тенденції реформування вищої освіти в Україні і зарубіжжі», основний зміст лекційних і семінарсько-практичних занять. Останні містять питання та завдання теоретичного і практичного характеру, зокрема для обов'язкового самостійного опрацювання в письмовій формі. Наводяться списки рекомендованої літератури: обов'язкової і додаткової, вимоги до модульної контрольної роботи, орієнтовні питання до модульної контрольної роботи, вимоги до заліку, критерії оцінювання знань та умінь аспірантів.

Під час вивчення навчальної дисципліни «Тенденції реформування вищої освіти в Україні і зарубіжжі» всі аспіранти зобов'язані неухильно дотримуватися Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти Київського національного лінгвістичного університету (перший (бакалаврський) і другий (магістерський) рівні вищої освіти; денна і заочна

форми здобуття освіти. Дотримання академічної доброчесності здобувачів вищої освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Відповідно до чинного законодавства порушенням академічної доброчесності вважається академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання, шахрайство, пропонування чи отримання неправомірної вигоди за оцінювання результатів успішності завдань освітнього процесу, використання родинних або службових зав'язків за отримання позитивної або вищої оцінки під час проходження будь-якого виду контролю знань.

У разі виявлення факту порушення аспірантом академічної доброчесності безпосередньо під час проходження поточного, модульного і семестрового контролю чи при перескладанні академічної заборгованості науково-педагогічний працівник (екзаменаційна комісія) припиняє проходження здобувачем вищої освіти контролю, йому/їх і всім присутнім у навчальній аудиторії повідомляється про встановлення факту порушення академічної доброчесності, розкривається сутність цього факту.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ
«ТЕНДЕНЦІЇ РЕФОРМУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
В УКРАЇНІ І ЗАРУБІЖЖІ»

№ з/п	№ і назва теми (включно із темами, що винесені на самостійне опрацювання)	Кількість годин							
		Денна/вечірня форма				Заочна форма			
		Разом	у тому числі			Разом	у тому числі		
			лекції	семінарські / практичні заняття	самостійна робота		лекції	семінарські / практичні заняття	самостійна робота
<i>Модуль 1</i>									
<i>Змістовий модуль 1. Тенденції реформування вищої освіти в зарубіжних країнах</i>									
1.1	Вища освіта і світовий ринок праці. Інтеграційні процеси у вищій освіті.	8	2		6	14	2		12
1.2	Основні напрями функціонування й оновлення вищої освіти в Європейських країнах, в США й Великобританії	8	2		6	14	1	1	12
1.3	Світовий досвід запровадження відкритих систем вищої освіти: формування відкритого освітнього простору на основі сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Зарубіжні тенденції навчання впродовж життя (формальна і неформальна освіта)	20	6	2	12	14	1	1	12
<i>Змістовий модуль 2. Тенденції реформування вищої освіти України</i>									
2.1	Сучасний стан і тенденції розвитку вищої освіти в Україні у XXI столітті. Інноваційний розвиток національної вищої освіти в умовах інтеграції до європейського освітнього простору.	12	4		8	13	1		12
2.2	Стратегічні напрями формування дослідницьких університетів світового рівня в Україні. Глобальні тенденції і проблеми розвитку вищої освіти у світі: наслідки для України	12	4		8	13	1		12
<i>Змістовий модуль 3. Національні стратегії оновлення та розвитку вищої університетської освіти</i>									

3.1	Національні стратегії забезпечення глобальної конкурентоспроможності вищої освіти: національна модель розвитку університетів Німеччини; трансформація університетської освіти Франції; стратегія американських дослідницьких університетів світового класу; стратегія формування університетів світового рівня Китаю.	30	2	8	20	22		2	20
	Разом годин за модулем 1	90	20	10	60	90	6	4	80
	Усього годин	90	20	10	60	90	6	4	80

ЗМІСТОВІ МОДУЛІ

1. ТЕНДЕНЦІЇ РЕФОРМУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Тема 1. ВИЩА ОСВІТА І СВІТОВИЙ РІВЕНЬ ПРАЦІ

Лекція

Інтеграційні процеси у вищій освіті: національні пріоритети України. Інтеграційні процеси у сфері освітніх послуг. Основних напрями інтеграції ринків освітніх послуг: підписання Великої хартії університетів; створення Зони європейської вищої освіти (Болонський процес); програми ЄС зі співробітництва у сфері освіти. Принципи функціонування Зони європейської вищої освіти. Розвиток ринку освітніх послуг в умовах глобалізації.

Ринок праці в сучасних умовах. Особливості сучасного ринку праці. Держава як суб'єкт ринку праці. Функції ринку праці. Ринок робочих місць. Аналіз функціонування ринку праці.

Тенденції розвитку освіти і ринку праці. Головні завдання розвитку та вдосконалення вищої школи в зарубіжжі. Модернізація вищої освіти і Болонський процес.

***Опорні поняття:** Болонський процес, вища освіта, освіта дорослих, освітні послуги, ринок праці, функції ринку праці.*

Самостійна робота :

1. Анотування статей:

1) Лук'янова, Л. Б. and Аніщенко О. В. (2015). Освіта дорослих в Україні: нові можливості для розвитку педагогічної науки і практики. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/709266/1/Лукянова-Анищенко.pdf>

2) Баніт, О. В. (2015). Сучасні тенденції професійного розвитку персоналу в системі корпоративної освіти. Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи. Вип. 2 (11).

ЛИТЕРАТУРА

Основна:

1. Волярська, О.С. (2015). Підготовка зареєстрованих безробітних та слухачів навчальних підрозділів підприємств, організацій, установ: теоретичні і методичні аспекти: монографія. Запоріжжя: Кругозір; Київ: Ін-т підготовки кадрів державної служби зайнятості України.

2. Лук'янова, Л. (2017). Законодавче забезпечення освіти дорослих: зарубіжний досвід. Київ: ТОВ «ДКС-Центр».

3. Лук'янова, Л. Б. and Аніщенко О. В. (2015). Освіта дорослих в Україні: нові можливості для розвитку педагогічної науки і практики. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/709266/1/Лукаюнова-Анищенко.pdf>

4. Модернізація педагогічної освіти в європейському та євроатлантичному освітньому просторі: монографія / авт. кол.: Н.М. Авшенюк, В. О. Кудін, О. І. Огієнко та ін. (2011). Київ : Педагогічна думка.

5. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 р. (2013). Указ Президента України від 25.06.2013 №344. Офіційний вісник України. URL: <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html>

6. Прийма С. М. (2015). Системи відкритої освіти дорослих: теоретико-методологічні засади проектування і функціонування: монографія. Мелітополь: Видавництво МДПУ ім. Б. Хмельницького

Додаткова:

1. Аніщенко, О. and Лук'янова, Л. and Прийма, С. (2017). Неформальна освіта дорослих – освітній тренд ХХІ століття. Рідна школа. № 11–12. С. 3–7.

2. Баніт, О.В. (2015). Сучасні тенденції професійного розвитку персоналу в систем і корпоративної освіти. Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи. Вип. 2 (11).

3. Глобальні тенденції і проблеми розвитку освіти: наслідки для України: аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1537/>.

4. Освіта дорослих: енциклопедичний словник (2014). / за ред. В. Г. Кременя, Ю. В. Ковбасюка; НАПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. Нац. акад. держ. управління при Президентові України. Київ: Основа.

5. Пазюра, Н. В. (2014). Внутрішньофірмова професійна підготовка виробничого персоналу в Японії і Південній Кореї: теорія і практика: монографія. Київ: Альфа-ПК.

6. European Commission. Eurostat. Education and training. URL: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tps00158&plugin=1>

Тема 2. ОСНОВНІ НАПРЯМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ Й ОНОВЛЕННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ, В США Й ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

Лекція

Основні напрями функціонування й оновлення вищої освіти. Становлення вищої освіти. Вища педагогічна освіта за кордоном. Перспективи розвитку вищої освіти.

Вища освіта в Європейських країнах. Вища освіта в Європі: традиції та інновації. Вища європейська школа як соціальний інститут. Освітні системи країн Європейського Союзу.

Специфіка оновлення вищої освіти в США й Великобританії. Історія становлення системи вищої освіти США. Структура й управління вищою освітою у США. Вища освіта Великобританії: традиції, специфіка, структура. Тенденції реформування вищої освіти Великобританії в контексті євроінтеграційних процесів.

***Опорні поняття:** автономія і децентралізація вищої освіти, європейська вища освіта, європейська інтеграція, система вищої освіти, університет.*

Самостійна робота:

1. Опрацювання тем, винесених на самостійне вивчення:
1. Система вищої освіти в країнах Балтії.

2. Система вищої освіти в країнах Східної Європи.
3. Євроінтеграційні процеси і розвиток вищої освіти в Європі.
2. Складання презентації «Розвиток вищої освіти в зарубіжжі (на прикладі однієї країни на вибір)».

ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Волярська, О.С. (2015). Підготовка зареєстрованих безробітних та слухачів навчальних підрозділів підприємств, організацій, установ: теоретичні і методичні аспекти: монографія. Запоріжжя: Кругозір; Київ: Ін-т підготовки кадрів державної служби зайнятості України.
2. Лук'янова, Л. (2017). Законодавче забезпечення освіти дорослих: зарубіжний досвід. Київ: ТОВ «ДКС-Центр».
3. Лук'янова, Л. Б. and Аніщенко О. В. (2015). Освіта дорослих в Україні: нові можливості для розвитку педагогічної науки і практики. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/709266/1/Лукянова-Анищенко.pdf>
4. Модернізація педагогічної освіти в європейському та євроатлантичному освітньому просторі: монографія / авт. кол.: Н.М. Авшенюк, В. О. Кудін, О. І. Огієнко та ін. (2011). Київ : Педагогічна думка.
5. Огієнко, О. І. (2008). Тенденції розвитку освіти дорослих у скандинавських країнах: монографія Суми: Еллада.

Додаткова:

1. Аніщенко, О. and Лук'янова, Л. and Прийма, С. (2017). Неформальна освіта дорослих – освітній тренд ХХІ століття. Рідна школа. № 11–12. С. 3–7.
2. Баніт, О.В. (2015). Сучасні тенденції професійного розвитку персоналу в системі корпоративної освіти. Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи. Вип. 2 (11).
3. Глобальні тенденції і проблеми розвитку освіти: наслідки для України: аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1537/>.

4. Освіта дорослих: енциклопедичний словник (2014). / за ред. В. Г. Кременя, Ю. В. Ковбасюка; НАПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. Нац. акад. держ. управління при Президентів України. Київ: Основа.

5. Товканець, Г. В. (2015). Тенденції розвитку європейської вищої освіти на початку XXI століття. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія: “Педагогіка та психологія”. Випуск 1 (1).

6. The Carnegie Classification of Institutions of Higher Education (2015). Edition, Bloomington, IN: Author. Indiana University Center for Postsecondary Research (n.d.). Retrieved from <http://carnegieclassifications.iu.edu/> (eng).

Тема 3. СВІТОВИЙ ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ВІДКРИТИХ СИСТЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Лекція

Відкриті системи вищої освіти. Поняття «відкрита освіта». Формування відкритого освітнього простору на основі сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Зарубіжні тенденції навчання впродовж життя (формальна і неформальна освіта). Освіта дорослих у контексті освіти впродовж життя у зарубіжних країнах. Типи освіти дорослих. Особливості формальної освіти дорослих. Причини виникнення й розвитку неформальної освіти дорослих. Специфіка інформальної освіти дорослих.

Семінарсько-практичне заняття №1

Тема: Світовий досвід запровадження відкритих систем вищої освіти.

Опорні поняття: державні стандарти, законодавство України з питань освіти, Національна стратегія розвитку освіти.

1. Поняття «відкрита освіта». Відкриті університети.

Практичне завдання:

1. Перерахуйте стратегічні напрями вдосконалення вищої освіти в умовах обмеження освітнього простору.

2. Складіть перелік нормативно-правових документів, що забезпечують управління відкритою освітою в зарубіжних країнах.

2. Формування відкритого освітнього простору на основі сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Практичне завдання:

1. Проаналізуйте основні передумови, що регламентують впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в простір вищої освіти.

2. Щоб Ви додали до діяльності сучасного університету з метою прискорення модернізації освітнього процесу і підготовки майбутніх фахівців?

3. Зарубіжні тенденції навчання впродовж життя

Практичне завдання:

1. Поясніть на прикладі розвиток освіти дорослих в Європейських країнах.

Самостійна робота:

1. Підготовка презентації з теми «Відкриті системи вищої освіти».

2. Підготувати реферативну доповідь на тему «Освіта дорослих у зарубіжних країнах»

ЛИТЕРАТУРА

Основна:

1. Авшенюк, Н.М. (2015). Тенденції розвитку транснаціональної вищої освіти у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.: монографія. Київ: Інститут обдарованої дитини.

2. Биков, В. Ю. (2009). Моделі організаційних систем відкритої освіти: монографія. Київ: Атіка.

3. Лук'янова, Л. (2017). Законодавче забезпечення освіти дорослих: зарубіжний досвід. Київ: ТОВ «ДКС-Центр».

4. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 р. (2013). Указ Президента України від 25.06.2013 №344. Офіційний вісник України. URL:

<http://www.president.gov.ua/documents/15828.html>

5. Прийма С. М. (2015). Системи відкритої освіти дорослих: теоретико-методологічні засади проектування і функціонування: монографія. Мелітополь: Видавництво МДПУ ім. Б. Хмельницького.

Додаткова:

1. Аніщенко, О. and Лук'янова, Л. and Прийма, С. (2017). Неформальна освіта дорослих – освітній тренд ХХІ століття. Рідна школа. № 11–12. С. 3–7.

2. Глобальні тенденції і проблеми розвитку освіти: наслідки для України: аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1537/>.

3. Пазюра, Н. В. (2014). Внутрішньофірмова професійна підготовка виробничого персоналу в Японії і Південній Кореї: теорія і практика: монографія. Київ: Альфа-ПК.

4. European Commission. Eurostat. Education and training. URL: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tps00158&plugin=1>

5. Jacob, W. J. and Hawkins, J.N. (2016). Trends in Chinese Higher Education: Opportunities and Challenges. Trends in Chinese Education. URL: <https://doi.org/10.3726/978-3-653-05441-5/19> (дата звернення 10.01.2019).

2. ТЕНДЕНЦІЇ РЕФОРМУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Тема 4: СУЧАСНИЙ СТАН І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ У ХХІ СТОЛІТТІ

Лекція

Стан вищої освіти в Україні. Державна політика України в галузі вищої освіти. Мережа закладів вищої освіти в Україні. Проблеми реформування механізму функціонування вищої освіти в Україні.

Тенденції розвитку вищої освіти в Україні у ХХІ столітті. Короткострокові та довгострокові тенденції розвитку вищої освіти. Розвиток фундаментальної науки. Трансформування змісту професійної підготовки

майбутніх фахівців в умовах вищої освіти. Посилення диференціації та індивідуалізації освітнього процесу у закладах вищої освіти. Упровадження безперервної освіти дорослих. Прогнозування розвитку вищої освіти в Україні у XXI столітті.

Інноваційний розвиток національної вищої освіти в умовах інтеграції до європейського освітнього простору. Модернізація вищої освіти в Україні у контексті глобалізаційних та євроінтеграційних процесів. Науковий потенціал університетів як фактор розвитку системи вищої освіти України. Національна система моніторингу якості та визначення рейтингу закладів вищої освіти.

***Опорні поняття:** інновація, інноваційна вища освіта, модернізація вищої освіти, наука, тенденції, якість освіти.*

Самостійна робота:

Опрацювання тем, винесених на самостійну роботу:

1. Сучасні проблеми розвитку вищої освіти в Україні.
2. Національна система вищої освіти в умовах інтеграції до європейського освітнього простору.
3. Доведіть твердження «українська вища освіта – частина євроінтеграції»

ЛИТЕРАТУРА

Основна:

1. Авшенюк, Н.М. (2015). Тенденції розвитку транснаціональної вищої освіти у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.: монографія. Київ: Інститут обдарованої дитини.
2. Лук'янова, Л. Б. and Аніщенко, О. В. (2015). Освіта дорослих в Україні: нові можливості для розвитку педагогічної науки і практики. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/709266/1/Лукьянова-Анищенко.pdf>
3. Модернізація педагогічної освіти в європейському та євроатлантичному освітньому просторі: монографія / авт. кол.: Н.М. Авшенюк, В. О. Кудін, О. І. Огієнко та ін. (2011). Київ: Педагогічна думка.
4. Огієнко, О. І. (2008). Тенденції розвитку освіти дорослих у скандинавських країнах: монографія Суми: Еллада.

Додаткова:

1. Глобальні тенденції і проблеми розвитку освіти: наслідки для України: аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1537/>.

2. Пазюра, Н. В. (2014). Внутрішньофірмова професійна підготовка виробничого персоналу в Японії і Південній Кореї: теорія і практика: монографія. Київ: Альфа-ПК.

3. European Commission. Eurostat. Education and training. URL: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tps00158&plugin=1>

Тема 5: СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКИХ УНІВЕРСИТЕТІВ СВІТОВОГО РІВНЯ В УКРАЇНІ.

Лекція

Формування дослідницьких університетів світового рівня в Україні.

Дослідницький університет світового класу як приклад суспільного розвитку. Мета і місія дослідницького університету. Основні характерні ознаки сучасних дослідницьких університетів.

Критерії визначення рейтингу університетів: якість освіти (визначається за кількістю отриманих випускниками Нобелівських премій та інших галузевих нагород); якістю науково-педагогічного складу (визначається за кількістю отриманих викладачами Нобелівських премій та інших галузевих нагород, а також за показниками цитування); результати досліджень (вимірюються за кількістю публікацій у журналах Nature або Science та за індексами цитування; інтегрований показник ефективності наукової роботи з розрахунку на одну людину); академічна репутація; відсоток іноземних студентів та викладачів.

Глобальні тенденції і проблеми розвитку вищої освіти у світі: наслідки для України. Інноваційність та технологічність освітньої діяльності. Лібералізація, інтернаціоналізація та конвергенція освітніх систем.

Опорні поняття: академічна репутація, глобальні тенденції, дослідницькі університети, рейтинг закладів освіти.

Самостійна робота:

Опрацювання тем, винесених на самостійну роботу:

1. Проблеми розвитку вищої професійної освіти в Україні в умовах глобалізації.

2. Особливості міжнародного рейтингу закладів вищої освіти «Вебометрікс» (оцінює якість сайтів університетів, що відображає наукову та навчальну діяльність).

ЛИТЕРАТУРА

Основна:

1. Баніт, О.В. (2018). Системи професійного розвитку менеджерів у транснаціональних корпораціях досвід Німеччини і Польщі: монографія. Київ: ДКС-Центр.

2. Модернізація педагогічної освіти в європейському та євроатлантичному освітньому просторі: монографія / авт. кол.: Н.М. Авшенюк, В. О. Кудін, О. І. Огієнко та ін. (2011). Київ :Педагогічна думка.

3. Огієнко, О. І. (2008). Тенденції розвитку освіти дорослих у скандинавських країнах: монографія Суми: Еллада.

Додаткова:

1. Глобальні тенденції і проблеми розвитку освіти: наслідки для України: аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1537/>.

1. Товканець, Г. В. (2015). Тенденції розвитку європейської вищої освіти на початку XXI століття. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія: “Педагогіка та психологія”. Випуск 1 (1).

2. Garben, S. (2012). The Future of Higher Education in Europe: The Case for a Stronger Base in EU LLEQS Paper. URL: <http://www.lse.ac.uk/europeanInstitute/pdfs/LEQSPaper50>

3. European Commission. Eurostat. Education and training. URL: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tps00158&plugin=1>

4. Jacob, W. J. and Hawkins, J.N. (2016). Trends in Chinese Higher Education: Opportunities and Challenges. Trends in Chinese Education. URL: <https://doi.org/10.3726/978-3-653-05441-5/19>

5. The Carnegie Classification of Institutions of Higher Education (2015). Edition, Bloomington, IN: Author. Indiana University Center for Postsecondary Research (n.d.). Retrieved from <http://carnegieclassifications.iu.edu/> (eng).

3. НАЦІОНАЛЬНІ СТРАТЕГІЇ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ВИЩОЇ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ

Тема 6. НАЦІОНАЛЬНІ СТРАТЕГІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЛОБАЛЬНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Лекція

Конкурентоспроможність вищої освіти: стан і перспективи. Конкурентоспроможність вищої освіти у вимірі міжнародних систем ранжування: SWOT-аналіз вищої освіти, система ранжування закладів вищої освіти, Universitas21, U21, QS Higher Education System Strength. Методологія міжнародних систем ранжування вищої освіти на макрорівні.

Національна модель розвитку університетів Німеччини. Інтеграція вищої освіти Німеччини в європейський освітній простір. Модернізація класичних університетів Німеччини.

Трансформація університетської освіти Франції. Досвід організації вищої університетської освіти у Франції. Реформи та національні надбання у вищій освіті Франції. Університетська освіта Франції у провідних освітніх рейтингах. Розвиток наукових досліджень в університетах Франції: партнерство з виробництвом. Адміністративного підпорядкування, тенденції децентралізації сфери університетської освіти Франції.

Стратегія американських дослідницьких університетів світового класу. Генезис американських дослідницьких університетів. Провідні позиції американських дослідницьких університетів в усіх рейтингах університетів світу. Університетська система Каліфорнії як модель дослідницького університету. Фінансові ресурси дослідницьких університетів США. Моделі дослідницьких університетів у США.

Стратегія формування університетів світового рівня Китаю. Функціонування системи вищої освіти Китаю. Три різновиди вищої освіти Китаю. Специфіка освітнього процесу в університетах Китаю. Досвід реформування університетської освіти Китаю.

Семінарсько-практичне заняття №2

Тема: Національна модель розвитку університетів Німеччини

Опорні поняття: вища освіта Німеччини, конкурентноспроможність вищої освіти Німеччини, трансформація змісту вищої університетської освіти Німеччини.

1. Характеристика університетів у Німеччині.

Практичне завдання:

Обґрунтуйте фактори конкурентноспроможності університетської освіти у Німеччині.

2. Модернізація класичних університетів Німеччини.

Практичне завдання:

Проаналізуйте ринок освітніх послуг у Німеччині і роль університетів у наданні цих послуг.

3. Модель розвитку університетів Німеччини.

Практичне завдання:

Побудуйте модель розвитку університетів Німеччини.

Самостійна робота

Підготовка доповідей на теми (на вибір):

1. Системи вищої освіти у Німеччині.

2. Ринок освітніх послуг у Німеччині.
3. Характеристика класичних німецьких університетів.
4. Тенденції розвитку університетської освіти у Німеччині у контексті євроінтеграційних процесів.

ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Авшенюк, Н.М. (2015). Тенденції розвитку транснаціональної вищої освіти у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.: монографія. Київ: Інститут обдарованої дитини.
2. Баніт, О. В. (2018). Системи професійного розвитку менеджерів у транснаціональних корпораціях досвід Німеччини і Польщі: монографія. Київ: ДКС- Центр.
3. Волярська, О. С. (2015). Підготовка зареєстрованих безробітних та слухачів навчальних підрозділів підприємств, організацій, установ: теоретичні і методичні аспекти: монографія. Запоріжжя: Кругозір; Київ: Ін-т підготовки кадрів державної служби зайнятості України.
4. Лук'янова, Л. Б. (2017). Законодавче забезпечення освіти дорослих: зарубіжний досвід. Київ: ТОВ «ДКС-Центр».
5. Модернізація педагогічної освіти в європейському та євроатлантичному освітньому просторі: монографія / авт. кол.: Н.М. Авшенюк, В. О. Кудін, О. І. Огієнко та ін. (2011). Київ :Педагогічна думка.

Додаткова:

1. Товканець, Г. В. (2015). Тенденції розвитку європейської вищої освіти на початку ХХІ століття. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія: “Педагогіка та психологія”. Випуск 1 (1).
2. Garben, S. (2012). The Future of Higher Education in Europe: The Case for a Stronger Base in EU LLEQS Paper. URL: <http://www.lse.ac.uk/europeanInstitute/pdfs/LEQSPaper50>

3. Jacob, W. J. and Hawkins, J.N. (2016). Trends in Chinese Higher Education: Opportunities and Challenges. Trends in Chinese Education. URL: <https://doi.org/10.3726/978-3-653-05441-5/19>

Семінарсько-практичне заняття №3

Тема: Трансформація університетської освіти Франції.

Опорні поняття: вища освіта Франції, традиції університетської освіти Франції, університети Франції.

1. Досвід організації вищої університетської освіти у Франції.

Практичне завдання:

Проаналізувати на прикладі одного із університетів Франції організацію освітнього процесу студентської молоді.

2. Реформи та національні надбання у вищій освіті Франції.

Практичне завдання:

Охарактеризуйте університетську освіту Франції у провідних міжнародних рейтингах.

3. Розвиток наукових досліджень в університетах Франції: партнерство з виробництвом.

Практичне завдання:

Наведіть приклад співробітництва університетів Франції з підприємствами, організаціями чи установами у форматі проведення наукових досліджень.

Самостійна робота

Опрацювання тем, винесених на самостійну роботу:

1. Типи вищої університетської освіти у Франції.
2. Національні риси вищої освіти Франції.
3. Тенденції децентралізації сфери університетської освіти Франції.

ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Баніт, О.В. (2018). Системи професійного розвитку менеджерів у транснаціональних корпораціях досвід Німеччини і Польщі: монографія. Київ: ДКС-Центр.
2. Модернізація педагогічної освіти в європейському та євроатлантичному освітньому просторі: монографія / авт. кол.: Н.М. Авшенюк, В. О. Кудін, О. І. Огієнко та ін. (2011). Київ :Педагогічна думка.
3. Огієнко, О. І. (2008). Тенденції розвитку освіти дорослих у скандинавських країнах: монографія Суми: Еллада.

Додаткова:

1. Глобальні тенденції і проблеми розвитку освіти: наслідки для України: аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1537/>.
2. Товканець, Г. В. (2015). Тенденції розвитку європейської вищої освіти на початку XXI століття. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія: “Педагогіка та психологія”. Випуск 1 (1).
2. Garben, S. (2012). The Future of Higher Education in Europe: The Case for a Stronger Base in EU LLEQS Paper. URL: <http://www.lse.ac.uk/europeanInstitute/pdfs/LEQSPaper50>
4. Jacob, W. J.and Hawkins, J.N. (2016). Trends in Chinese Higher Education: Opportunities and Challenges. Trends in Chinese Education. URL: <https://doi.org/10.3726/978-3-653-05441-5/19>
5. The Carnegie Classification of Institutions of Higher Education (2015). Edition, Bloomington, IN: Author. Indiana University Center for Postsecondary Research (n.d.). Retrieved from <http://carnegieclassifications.iu.edu/> (eng).

Семінарсько-практичне заняття №4

Тема: Стратегія американських дослідницьких університетів світового класу.

Опорні поняття: вища освіта США, дослідницькі університети, модель, технологія, фінансування університетської освіти

1. Генезис американських дослідницьких університетів.

Практичне завдання:

Охарактеризувати визначення провідних позицій американських дослідницьких університетів в усіх рейтингах університетів світу.

2. Технологія створення дослідницьких університетів у США.

Практичне завдання:

Поясніть на прикладі Каліфорнії модель дослідницького університету.

3. Моделі функціонування дослідницьких університетів на прикладі США.

Практичне завдання:

Обґрунтуйте специфіку інноваційного середовища дослідницького університету у США.

Самостійна робота

Опрацювання тем, винесених на самостійну роботу:

1. Національні риси вищої освіти США
2. Дослідницькі університети США як фундаментально консервативні інституції.

ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Авшенюк, Н.М. (2015). Тенденції розвитку транснаціональної вищої освіти у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.: монографія. Київ: Інститут обдарованої дитини.
2. Модернізація педагогічної освіти в європейському та євроатлантичному освітньому просторі: монографія / авт. кол.: Н.М. Авшенюк, В. О. Кудін, О. І. Огієнко та ін. (2011). Київ :Педагогічна думка.
3. Огієнко, О. І. (2008). Тенденції розвитку освіти дорослих у скандинавських країнах: монографія Суми: Еллада.

Додаткова:

1. Глобальні тенденції і проблеми розвитку освіти: наслідки для України: аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1537/>.
2. Garben, S. (2012). The Future of Higher Education in Europe: The Case for a Stronger Base in EU LLEQS Paper. URL: <http://www.lse.ac.uk/europeanInstitute/pdfs/LEQSPaper50>
3. Jacob, W. J. and Hawkins, J.N. (2016). Trends in Chinese Higher Education: Opportunities and Challenges. Trends in Chinese Education. URL: <https://doi.org/10.3726/978-3-653-05441-5/19>
4. The Carnegie Classification of Institutions of Higher Education (2015). Edition, Bloomington, IN: Author. Indiana University Center for Postsecondary Research (n.d.). Retrieved from <http://carnegieclassifications.iu.edu/> (eng).

Семінарсько-практичне заняття №5

Тема: Стратегія формування університетів світового рівня Китаю.

Опорні поняття: вища освіта Китаю, розвиток освіти, університет.

1. Характеристику розвитку вищої освіти Китаю.

Практичне завдання:

Поясніть, чому Китайські університети виступили засновниками близько 200 технопарків і технополісів.

2. Функціонування системи вищої освіти Китаю.

3. Досвід реформування університетської освіти у Китаї.

Практичне завдання:

Поясніть конкурентноспроможність Китайських університетів на ринку світових освітніх послуг.

Самостійна робота:

Опрацювання тем, винесених на самостійну роботу:

1. Державна політика у сфері вищої освіти Китаю.
2. Тенденції розвитку університетської освіти Китаю.

ЛИТЕРАТУРА

Основна:

1. Авшенюк, Н.М. (2015). Тенденції розвитку транснаціональної вищої освіти у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.: монографія. Київ: Інститут обдарованої дитини.
2. Модернізація педагогічної освіти в європейському та євроатлантичному освітньому просторі: монографія / авт. кол.: Н.М. Авшенюк, В. О. Кудін, О. І. Огієнко та ін. (2011). Київ :Педагогічна думка.
3. Пазюра, Н. В. (2014). Внутрішньофірмова професійна підготовка виробничого персоналу в Японії і Південній Кореї: теорія і практика: монографія. Київ: Альфа-ПК.

Додаткова:

1. Глобальні тенденції і проблеми розвитку освіти: наслідки для України: аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1537/>.
2. Garben, S. (2012). The Future of Higher Education in Europe: The Case for a Stronger Base in EU LLEQS Paper. URL: <http://www.lse.ac.uk/europeanInstitute/pdfs/LEQSPaper50>
3. European Commission. Eurostat. Education and training. URL: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tps00158&plugin=1>
4. Jacob, W. J. and Hawkins, J.N. (2016). Trends in Chinese Higher Education: Opportunities and Challenges. Trends in Chinese Education. URL: <https://doi.org/10.3726/978-3-653-05441-5/19>
5. The Reform and Development in Teacher Education in China. URL: <http://www.icte.ecnu.cn/EN/show.asp?id=547>.

СИСТЕМА МОДУЛЬНО-РЕЙТИНГОВОГО КОНТРОЛЮ З ДИСЦИПЛІНИ «ТЕНДЕНЦІЇ РЕФОРМУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ І ЗАРУБІЖЖІ» ДЛЯ АСПІРАНТІВ

Контроль результатів навчання аспіранта з дисципліни «Тенденції реформування вищої освіти в Україні і зарубіжжі» здійснюється у формі вхідного, поточного, модульного та підсумкового (семестрового) контролю. Механізм і критерії оцінювання оприлюднюються кафедрою психології, педагогіки і туризму на своєму сайті та інформаційному стенді та доводяться до відома аспірантів до початку навчального року.

Вхідний контроль застосовується як передумова успішної організації вивчення дисципліни. Він дає змогу визначити наявний рівень знань аспірантів і слугує орієнтиром для реалізації індивідуального підходу в процесі викладання дисципліни та визначенні форм організації освітнього процесу і методів навчання.

Поточний контроль успішності аспірантів здійснюється протягом семестру. Під час опанування навчальним матеріалом оцінюється аудиторна, самостійна робота та інші види навчальної діяльності аспіранта. Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки і практичних навичок аспірантів із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях.

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності аспірантів здійснюється за накопичувальною системою.

Критерії оцінювання аудиторної роботи аспірантів

Рівень активності аспіранта на семінарсько-практичному занятті оцінюється за 10-бальною шкалою:

10 балів – виставляється за повну, ґрунтовну, безпомилкову відповідь з елементами творчості, вияв власного ставлення; за суттєві доповнення до

відповідей інших аспірантів, які є свідченням систематичної підготовки магістранта до заняття;

9 балів – виставляється за повну, ґрунтовну, безпомилкову відповідь з елементами творчості, вияв власних суджень; за суттєві доповнення до відповідей інших аспірантів, які є свідченням систематичної підготовки аспіранта до заняття, однак у відповіді аспірант припускається незначних помилок;

8 балів – виставляється за наявності переважно повної і ґрунтовної відповіді, допущені неточності не мають суттєвого значення. Доповнення є свідченням систематичної підготовки аспіранта, але виявляють репродуктивні знання, а не узагальнення, власні судження тощо;

7 балів – аспірант знає істотні ознаки понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними, самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями, вміє робити висновки, однак припускається помилок у визначеннях, характеристиках, класифікаціях;

6 балів – виставляється за неповну, неточну відповідь, за доповнення до відповідей інших аспірантів, які є здебільшого фрагментарними, не містять елементів самостійності, творчості;

5 балів – виставляється за фрагментарну відповідь, за уміння розв'язувати завдання виключно за зразком;

4 бали – виставляється за схематичну відповідь з грубими помилками, наявні прогалини у знаннях;

3 бали – за відповідь, що демонструє початкові уявлення аспіранта про і менше предмет вивчення.

У випадку, якщо аспірант не відвідав хоча б одне семінарсько-практичне заняття, він не допускається до заліку, якщо пропущене (пропущені) заняття не відпрацьовані.

Якщо аспірант не відвідав жодне семінарсько-практичне заняття модуля, йому виставляється 0 балів.

Критерії оцінки письмових практичних завдань з позааудиторної самостійної роботи

Письмові практичні завдання оцінюються за 10-бальною шкалою:

10 балів – виставляється за бездоганне виконання практичного завдання, самостійність висновків, вияв творчості, вміння висловити і обґрунтувати власну точку зору на проблему, що розглядається;

9 балів – виставляється за бездоганне виконання практичного завдання, самостійність висновків, вияв творчості, вміння висловити і обґрунтувати власну точку зору на проблему, що розглядається, однак допущені стилістичні та граматичні помилки;

8 балів – виставляється за ґрунтовну, повну відповідь, але вона містить певні неточності та є недостатньо самостійною в обґрунтуванні висновків;

7 балів – виставляється за ґрунтовну, повну відповідь, але вона містить певні неточності та є недостатньо самостійною в обґрунтуванні висновків, матеріал відповіді недостатньо структурований, допущені стилістичні та граматичні помилки;

6 балів – виставляється за умови розкриття завдання, але неповну, неточну відповідь, за продемонстрований недостатній рівень (або відсутність) логічності, обґрунтованості, самостійності, творчого підходу у вирішенні проблеми;

5 балів – виставляється за умови розкриття завдання, але неповну, неточну відповідь, за продемонстрований низький рівень (або відсутність) логічності, обґрунтованості, самостійності, творчого підходу у вирішенні проблеми; за низький рівень умінь виокремлювати основну і додаткову інформацію; допущені фактичні, граматичні та стилістичні помилки;

4 бали – виставляється за допущення грубих помилок, за поверховість, фрагментарність відповіді, несамостійність висновків;

3 бали – виставляється за елементарну або несамостійну відповідь і менше (завдання списане), велику кількість фактичних, граматичних, стилістичних помилок.

Після закінчення вивчення курсу виводиться середнє значення оцінок, отриманих аспірантом за виконання кожної теми модуля.

Якщо аспірант не виконав жодного із завдань позааудиторної самостійної роботи, йому виставляється 0 балів.

**Система оцінювання результатів навчання аспірантів
з дисципліни «Тенденції реформування вищої освіти в Україні і
зарубіжжі»**

Види навчальної діяльності аспіранта	Аудиторна навчальна робота аспіранта					Самостійна навчальна робота аспіранта		Модульна контрольна робота
	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Реферативне повідомлення та презентація	Анотації на статті	
Максимальна кількість балів	5	5	5	5	5	15	10	50

Модульний контроль. Семестровому контролю з навчальної дисципліни «Тенденції реформування вищої освіти в Україні і зарубіжжі» передуює написання аспірантами модульної контрольної роботи.

Вимоги до МКР: обсяг – до 5 сторінок друкованого тексту (до 10 тис. знаків), термін виконання – 5 календарних днів.

Виконана модульна контрольна робота має містити такі складові:

- теоретичну частину (обґрунтування актуальності, визначення суті та особливостей запропонованої до вивчення проблеми);
- прикладну, що полягає в характеристиці конкретних шляхів реалізації запропонованих ідей у практику освітнього процесу закладу освіти;

-список використаної літератури (мінімум п'ять джерел), обов'язкове посилання на використані джерела в тексті роботи.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи з дисципліни

«Тенденції реформування вищої освіти в Україні і зарубіжжі»

Модульна контрольна робота включає 2 завдання, з яких кожне оцінюється за наступними критеріями. Відповідь на кожне завдання модульної контрольної роботи оцінюється за 25-бальною шкалою.

23-25 балів виставляються за вичерпну, змістовну, логічну та послідовну за викладом відповідь, що містить самостійні судження та демонструє здатність творчого розв'язання завдання.

18-22 бали виставляються за умови, що відповідь правильна, повна, змістовна, послідовна, але містить незначні помилки у викладі теоретичного матеріалу і практичного розв'язання проблеми, рівень самостійності суджень недостатній.

15-17 балів виставляються за умови, що відповідь неповна, схематична, є неточності і помилки в розкритті проблеми, рівень самостійності суджень недостатній.

14 балів і менше виставляється за умови відсутності вичерпаної відповіді на питання, наявності значної кількості недоліків і фактологічних помилок, що свідчить про поверховість знань аспіранта.

Виконане завдання має включати такі складники: обґрунтування актуальності, викладення змісту, висновки.

Максимальна кількість балів за виконану МКР становить 50.

Оцінка за модульну контрольну роботу виставляється з урахуванням захисту аспірантом виконаного завдання під час семінарсько-практичного заняття за відповідною темою.

Максимальний рейтинг аспіранта за модуль становить 100 балів.

ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Глобальні тенденції і проблеми розвитку вищої освіти в Україні і зарубіжжі.
2. Розвиток Болонського процесу в Україні.
3. Вплив Болонської декларації на європейську вищу освіту.
4. Університетська освіта України в контексті Болонського процесу.
5. Загальноєвропейські стандарти вищої освіти.
6. Порівняння існуючих тенденцій реформування вищої освіти в Україні та США.
7. Порівняння існуючих тенденцій реформування вищої освіти в Україні та Німеччині.
8. Етапи реформування системи освіти розвинених країн Заходу.
9. Тенденції розвитку університетської освіти країн Балтії.
10. Вища освіта в Східній Європі: традиції та інновації.
11. Вища європейська школа як соціальний інститут.
12. Освітні системи країн Європейського Союзу.
13. Специфіка оновлення вищої освіти в США й Великобританії.
14. Історія реформування системи вищої освіти США.
15. Вища освіта Великобританії: традиції, специфіка, структура.
16. Тенденції реформування вищої освіти Великобританії в контексті євроінтеграційних процесів.
17. Стратегії розвитку дослідницьких університетів у провідних країнах світу.
18. Національна система вищої освіти в умовах інтеграції до європейського освітнього простору.
19. Тенденції реформування вищої освіти у скандинавських країнах.
20. Реформи та національні надбання у вищій освіті Франції.
21. Тенденції розвитку вищої освіти Франції на початку XXI століття.
22. Тенденції розвитку вищої освіти Німеччини на початку XXI століття.

23. Моделі дослідницьких університетів у США.
24. Специфіка функціонування й реформування системи вищої освіти Китаю.
25. Реформування університетської освіти у Китаї: досвід для України
26. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу.
27. Види освітніх інновацій у світі й Україні.
29. Інноваційні технології в освітньому процесі закладу вищої освіти.
29. Типи інноваційних освітніх систем
30. Європейська педагогічна модель освіти ХХІ ст.

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Вивчення навчальної дисципліни «Тенденції реформування вищої освіти в Україні і зарубіжжі» завершується складанням заліку. Підсумковий (семестровий) контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання аспірантів на завершальному етапі вивчення дисципліни.

Аспірант вважається допущеним до семестрового контролю, якщо він виконав усі види робіт, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

Незалежно від форми здобуття третього рівня вищої освіти (очної (денної і вечірньої) і заочної) аспіранти зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

У разі неможливості аспірантам заочної форми здобуття освіти відвідувати всі аудиторні заняття з об'єктивних причин, вони складають індивідуальний графік відвідувань (не менше 50%), а решту завдань виконують дистанційно. Аспіранти погоджують цей графік із викладачем і відділом науково-дослідної роботи. Графік повинен бути затверджений проректором з наукової роботи.

Якщо аспіранти денної форми здобуття вищої освіти через поважні причини (хвороба, надзвичайні сімейні обставини тощо) не можуть відвідувати певну кількість аудиторних занять, вони мають їх відпрацювати. Процедура та форми терміни відпрацювання аспірантами денної форми здобуття освіти пропущених занять із навчальної дисципліни визначає кафедра психології, педагогіки і фізичного виховання і доводить до відома аспірантів конкретні графіки відпрацювання пропущених занять з дисципліни і критерії оцінювання.

Залік з курсу «Тенденції реформування вищої освіти в Україні і зарубіжжі»

Метою заліку є перевірка рівня успішності засвоєння аспірантами теоретичних основ курсу та оволодіння ними практичними вміннями організації власної педагогічної діяльності.

Максимальний семестровий рейтинговий бал аспіранта становить **100 балів**. Підсумкова оцінка «**зараховано**» та оцінка за шкалою ЄКТС є сумою семестрового рейтингового бала та бала за МКР і виставляється так:

90 – 100 балів – A	} « зараховано »
82 – 89 балів – B	
75 – 81 бал – C	
66 – 74 бали – D	
60 – 65 балів – E	

Усі аспіранти, які мають з навчальної дисципліни семестровий рейтинговий бал **60 і більше**, отримують оцінку про залік «**зараховано**» і відповідно до набраних балів – оцінку за шкалою ЄКТС без складання заліку.

Аспіранти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **59 балів і менше**, складають залік і в разі успішного складання, їм виставляється оцінка «**зараховано**» в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – **E** та бал **60**.

Оцінка «**зараховано**» виставляється за знання загальних основ освітнього менеджменту, теоретичних основ управління освітою, обов'язкової літератури; виконання усіх письмових самостійних завдань, визначених у планах семінарсько-практичних занять, та вміння розв'язувати практичні завдання навчально-виховного процесу у вищій школі, а також виконання завдання МКР.

Оцінка *«не зараховано»* виставляється аспірантом, які не виконали обов'язкових письмових самостійних завдань, не виявили ґрунтовних знань з предмета, лише поверхово обізнані з обов'язковою літературою з курсу; не оволоділи уміннями розв'язувати практичні завдання, що виникають в освітньому та виховному процесі у закладі вищої освіти; не дали вичерпної відповіді на основні та додаткові запитання викладача. При отриманні оцінки *«не зараховано»* рейтинговий бал аспіранта з дисципліни та оцінка за шкалою ЄКТС виставляється так: **59 балів і менше – FX – «не зараховано»**.

Якщо аспірант на заліку отримав підсумкову оцінку з дисципліни за національною шкалою “не зараховано”, то, крім цієї оцінки, у відомості обліку успішності йому незалежно від набраного семестрового рейтингового балу виставляється оцінка FX за шкалою ЄКТС і 0 балів за 100-бальною шкалою.

На заліку у графі відомості обліку успішності “Відмітка про залік” викладач виставляє:

- оцінку за залік за національною шкалою (“зараховано”);
- кількість балів, що відповідає підсумковому рейтинговому балу аспіранта з навчальної дисципліни (кількість балів за 100-бальною шкалою);
- оцінку за шкалою ЄКТС (A, B, C, D, E).

В Індивідуальний навчальний план аспірант записує точну назву дисципліни (аббревіатури не допускаються), кількість годин і кредитів, підсумкову оцінку з дисципліни за національною шкалою, кількість балів за 100-бальною шкалою і оцінку за шкалою ЄКТС.

СПИСОК ОBOB'ЯЗKОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ З ДИСЦІПЛІНИ

1. Нормативні документи в галузі освітнього менеджменту

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
2. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/paran186#n186>
3. Закон України «Про повну загальну середню освіту» від 01.08.2020
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
4. Концепція Нової Української школи. URL: mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola
5. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 р. // Указ Президента України від 25.06.2013 №344
URL: <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html>
6. Глобальні тенденції і проблеми розвитку освіти: наслідки для України: аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1537/>.

2. Педагогічні праці

1. Авшенюк, Н.М. (2015). *Тенденції розвитку транснаціональної вищої освіти у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.*: монографія. Київ: Інститут обдарованої дитини.
2. Баніт, О. В. (2018). *Системи професійного розвитку менеджерів у транснаціональних корпораціях досвід Німеччини і Польщі*: монографія. Київ: ДКС- Центр.
3. Биков, В. Ю. (2009). *Моделі організаційних систем відкритої освіти*: монографія. Київ: Атіка.
4. Волярська, О. С. (2015). *Підготовка зареєстрованих безробітних та слухачів навчальних підрозділів підприємств, організацій, установ: теоретичні*

і методичні аспекти: монографія. Запоріжжя: Кругозір; Київ: Ін-т підготовки кадрів державної служби зайнятості України.

5. Енциклопедія освіти (2008). Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. Київ: Юрінком Інтер.

6. Лук'янова, Л. Б. (2017). Законодавче забезпечення освіти дорослих: зарубіжний досвід. Київ: ТОВ «ДКС-Центр».

7. Лук'янова, Л. Б. and Анищенко, О. В. (2015). Освіта дорослих в Україні: нові можливості для розвитку педагогічної науки і практики. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/709266/1/Луцянова-Анищенко.pdf>

8. *Модернізація педагогічної освіти в європейському та євроатлантичному освітньому просторі*: монографія / авт. кол.: Н.М. Авшенюк, В. О. Кудін, О. І. Огієнко та ін. (2011). Київ :Педагогічна думка.

9. Огієнко, О. І. (2008). *Тенденції розвитку освіти дорослих у скандинавських країнах*: монографія Суми: Еллада.

10. Пазюра, Н. В. (2014). *Внутрішньофірмова професійна підготовка виробничого персоналу в Японії і Південній Кореї: теорія і практика*: монографія. Київ: Альфа-ПК.

11. Прийма С. М. (2015). *Системи відкритої освіти дорослих: теоретико-методологічні засади проектування і функціонування*: монографія. Мелітополь: Видавництво МДПУ ім. Б. Хмельницького

12. Товканець, Г. В. (2015). Тенденції розвитку європейської вищої освіти на початку ХХІ століття. *Науковий вісник Мукачівського державного університету*. Серія: “Педагогіка та психологія”. Випуск 1 (1).

3. Зарубіжна література

1. Adams Becker, S. and Cummins, M. and Davis, A. and Freeman, A. and Hall Giesinger, C. And Ananthanarayanan, V. (2017). NMC Horizon Report: 2017 Higher Education Edition. Austin, Texas: The New Media Consortium. URL: <https://www.sconul.ac.uk/sites/default/files/documents/2017-nmc-horizon-report-he-EN.pdf> (дата звернення 19.07.2020).

2. Garben, S. (2012). The Future of Higher Education in Europe: The Case for a Stronger Base in EU LLEQS Paper. URL: <http://www.lse.ac.uk/europeanInstitute/pdfs/LEQSPaper50>
3. European Commission. Eurostat. Education and training. URL: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tps00158&plugin=1>
4. Jacob, W. J. and Hawkins, J.N. (2016). Trends in Chinese Higher Education: Opportunities and Challenges. Trends in Chinese Education. URL: <https://doi.org/10.3726/978-3-653-05441-5/19>
5. The Carnegie Classification of Institutions of Higher Education (2015). Edition, Bloomington, IN: Author. Indiana University Center for Postsecondary Research (n.d.). Retrieved from <http://carnegieclassifications.iu.edu/> (eng).
6. The Reform and Development in Teacher Education in China. URL: <http://www.icte.ecnu.cn/EN/show.asp?id=547>.

4. Інформаційні ресурси

1. Аналітичний звіт щодо участі представників та експертів від України у роботі програмних комітетів «Горизонт 2020». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/nauka/horizont/komiteti-red-24-12-19.pdf>
2. База даних ЮНЕСКО. URL: <http://www.unesco.org/new/ru/unesco/resources/publications/unesdoc-database/>
3. Портал учасників Рамкових програм ЄС з досліджень та інновацій CORDIS. URL: <https://cordis.europa.eu/en>
4. Портал сучасних педагогічних ресурсів. URL: <http://www.intellect-invest.org.ua>